

ŞİDDETE MARUZ KALAN KADINLARIN TOPLUMSAL ENTEGRASYONDA YAŞANAN ZORLUKLARI

Esin ÖZÇELİK¹

ÖZET

Türkiye'nin gündeminden düşmeyen bir konu kadına yönelik şiddet hiç şüphesiz yıl tartışılıyor fakat görülüyor kadına yönelik şiddet, kadın cinayetleri ve kadına uygulanan taciz suçları gün geçtikçe artmakla beraber bu suçların hak ettiği cezayı almadıkları, bunun da bir itici güç olmadığı ve basite indirildiği görülmektedir. Bu sebeple kadına yönelik şiddet konusu ele alındı. Fakat bu çok geniş bir konu olduğu için bunun kapsamı biraz daraltılıp kocasından şiddet gören kadınlar olarak ele alındı.

Ayrıca bu çalışma; şiddet gören kadınların yaşadığı psikolojik durumları incelemeyi, bu psikolojik durumların sonunda toplumda yaşadığı uyum güçlüklerini incelemektedir.

Yöntem olarak; Muğla'da seçilen ve gönüllülük esasına göre yüz yüze 50 kişiye anket ile beraber 2014 yılındaki Türkiye geneli şiddete maruz kalan kadınların istatistiksel raporlarının değerlendirilmesi de yapılmıştır. Verilerin analizi SPSS paket programı ile yapılmıştır. Sunumda, tabloların gösterildiği slayt tekniğinden de faydalanılacaktır.

2015 yılındaki kadın cinayetlerindeki artışa bakılacak olursa son yılların en korkunç rakamı karşımıza çıkmaktadır. Toplumsal olan bu sorun, aile içinde de büyük sıkıntılara yol açmaktadır. 2015 yılının Ocak ayından bu yana 'anıt sayaç' verilerine dayanarak 237 kadının öldürüldüğü görülmektedir. Bir turizm başkenti olan Muğla da bu bakımdan önem taşımaktadır. Bu sebeptir ki Muğla'daki aile içi şiddette kocasından şiddet gören kadın konusu ele alındı. Ve yine bu sebeptir ki şiddet gören kadının toplumsal yaşamdaki gerek duruşu, gerek çalışma hayatı, gerek hayat bakışı üzerinde duruldu. Amaç, şiddet gören kadınların varlığını kanıtlamaktan ziyade, bu kadınların toplumda yaşadığı problemler ve bu problemlerin toplumda bıraktığı izlerdir.

Özetle bu çalışma; kocasından şiddet gören kadının hayata bakış açısını anlamaya çalışmakta ve toplumsal entegrasyonda yaşadığı zorlukları ele alıp, bunları çözümlenmeye çalışmaktadır.

Anahtar Kelimeler: *Kadına şiddet, toplumsal entegrasyon, psikolojik faktörler*

Giriş

Dünya Sağlık Örgütü tanımına göre şiddet, eylemin gerçekleştirildiği kişiler bakımından üç geniş kategoriye ayrılmıştır. Buna göre; kişinin kendisine yönelik şiddet, kişiler arası şiddet ve kolektif şiddet olmak üzere üç tür şiddet vardır. En yaygın şiddet biçimlerinden olan ancak özel kişiler çerçevesinde gerçekleştiği için genellikle kapalı kapılar ardında kalan aile içi şiddet kişiler arası şiddet kategorisine girmektedir. Bu nedenle ‘aile içi şiddet’ eşler ve aile bireyleri arasında genellikle ev içinde yaşanan şiddet olarak tanımlanmaktadır (A. Page vd, 2008, s.82).

Aile içi şiddet günümüzde daha çok erkek tarafından kadına uygulanan şiddet şeklinde görülmektedir. Genel olarak “aile içindeki bireyin hayatının, bedeninin, psikolojik bütünlüğünün ya da özgürlüğünün güç kullanılarak tehlikeye uğratılması” şeklinde tanımlanmaktadır (Steward ve Robinson, 1998, s.83).

Kadına yönelik şiddet, cinsiyete dayanan, kadını inciten, kadına zarar veren, kadında fiziksel ve ruhsal hasarla sonuçlanma ihtimali bulunan, toplum içinde ya da özel yaşamında ona baskı uygulanması ve özgürlüklerinin keyfi olarak kısıtlanmasına sebep olan, her türlü davranış biçimidir (D. Yetim vd, s.49).

Kadına yönelik şiddet, toplumsal cinsiyet eşitliğinin farklı boyutlarını oluşturan, cinsiyete dayalı iş bölümü, sosyoekonomik durum, eğitim hizmetlerine, sağlık hizmetlerine erişim gibi ölçütlerden beslenen toplumsal bir problemdir (D. Karal vd,2012, s.1).

Kötü sosyoekonomik durum, erkeğin alkol ve/veya madde bağımlılığı olması, ruhsal hastalığı olması, çocukken şiddete maruz kalmış olmaları şiddetin derecesini artırır; eşlerin arasındaki iletişim sıkıntısı kadına yönelik şiddet literatüründe hemen hemen her zaman vardır. Kadına yönelik şiddetin geçmiş yıllara dayanmasına rağmen, gerek kadınların toplum içinde üstlendikleri rollerin artması gerek toplumsal hayatın hemen hemen her yerinde var olmaları neticesinde, bu sosyal sorun dillendirilmeye, konuyla ilgili kamuoyu yapılanması başlamıştır. Oldukça geç kalınmış olmasına rağmen bizim ülkemizde de kadına yönelik şiddet konusu toplumun geniş kesimi tarafından artık kınanır hale gelmiştir. Bu durum ileriki yıllar açısından ümit verici olmaktadır.

1. Kadına Yönelik Şiddet Türleri

T.C. Başbakanlık Kadının Statüsü Genel Müdürlüğünün Kadınlar için aile İçi Şiddetle Mücadele El Kitabında kadına yönelik şiddet türleri dört başlık altında toplanmaktadır:

1. Fiziksel Şiddet
2. Psikolojik Şiddet
3. Cinsel Şiddet
4. Ekonomik Şiddet

1. **Fiziksel Şiddet:** Kaba kuvvetin bir korkutma, sindirme ve yaptırım aracı olarak kullanılmasıdır. Aile içinde kadınlara uygulanan ve oldukça yaygın bir şekilde yaşandığı bilinen şiddet çeşitidir. İtmek, tokat atmak, boğmaya çalışmak, tekmelemek, yumruklamak, saçını çekmek, eve kapatmak, eşya fırlatmak, evden çıkmasına veya eve girmesine mani olmak, bıçak ve silah gibi aletleri kullanarak tehdit etmek, işkence yapmak, kaynar suyla yakmak, vücudunda sigara söndürmek, ellerini veya ayaklarını ezmek, sakat bırakmak, sağlık hizmetlerinden yararlanmasına izin vermemek gibi eylemler fiziksel şiddet içinde yer alır.

2. **Psikolojik Şiddet:** Duyguların ve duygusal ihtiyaçların; zorlamak, aşağılamak, cezalandırmak, öfke ve gerginlik boşaltmak amacıyla karşı tarafa baskı yapabilmek için istismar edilmesi, bir tehdit ve yaptırım aracı olarak kullanılmasıdır. Sevgi, ilgi, şefkat gibi birtakım duygusal ihtiyaçların göz ardı edilmesi, evden kovmakla tehdit etmek, evden ayrılmakla tehdit etmek, bağırarak, korkutarak, küfür etmek, hakaret etmek, küçük düşürmek, başka kadınlarla kıyaslama eylemleri gibi faktörler psikolojik şiddet içinde yer alır.

3. **Cinsel Şiddet:** Cinselliğin bir sindirme ve kontrol etme aracı olarak kullanılmasıdır. Kadına cinsel bir nesne gibi davranmak, açıkça başka kadınlara ilgi göstermek, kadını aldatmak, kaba kuvvet kullanarak kadını cinsel ilişkiye zorlamak, tecavüz etmek, istenmeyen cinsel pozisyonlara zorlamak, fuhuşa zorlamak, telefonla ya da mektupla cinsel içerikli yazılar yollamak, sözlü olarak cinsel içerikli imalarda bulunmak gibi faktörler cinsel şiddet içinde yer alır.

4. **Ekonomik Şiddet:** Paranın ve diğer ekonomik kaynakların kadın üzerinde bir tehdit, yaptırım ve kontrol aracı olarak kullanılmasıdır. Kadının çalışmasına mani olmak, ailenin ekonomik gereksinimlerini karşılamamak, kadının çalışma hayatında gelişmesine ve ilerlemesine katkısı bulunabilecek fırsatları değerlendirmesine mani olmak, kendisi çalışmayarak kadının gelirini el koymak, evi bazı zamanlarda terk edip masraflarla ilgilenmemek, kadını istemediği bir işte zorla çalıştırmak, aileyi ilgilendiren ekonomik durumlarda kadının düşüncesini sormadan tek başına karar vermek gibi faktörler ekonomik şiddet içinde yer alır.

2.Dünya’da ve Türkiye’de Kadına Yönelik Şiddet

Dünya Sağlık Örgütü’nün aile içi şiddet kapsamında 2013 yılında 79 ülkenin istatistiki raporlarına dayanarak, aile içi şiddetin fiziksel ve/veya cinsel alt boyutu için oranı %30 olarak bildirmiştir. Bu istatistiki rapor Uluslararası Af Örgütü’nün 2004 yılında yayınladığı oranla da -dünyadaki her üç kadından biri fiziksel/cinsel şiddete maruz kalmaktadır- tutarlılık göstermektedir (D. Kandemirci vd, 2014, s.2).

Türkiye’de 2014 yılı kadına yönelik şiddet araştırması ulusal sonuçlarına göre; kadınlara eşi veya birlikte olduğu erkekler tarafından uygulanan fiziksel şiddet yaşa göre değerlendirildiğinde; 15-24 yaş aralığındaki kadınların %25’inin, 25-34 yaş aralığındaki kadınların %32’sinin, 35-44 yaş aralığındaki kadınların %37’sinin, 45-59 yaş aralığındaki kadınların ise %40 oranında fiziksel şiddete maruz kaldığı görülmektedir. Bu oranlara bakılarak son yıllarda fiziksel şiddete maruz kalan kadınların oranının yıldan yıla azaldığı görülmektedir (T.C: Aile ve Sosyal Politikalar İl Müdürlüğü vd, 2014)

Türkiye’de 2014 yılı kadına yönelik şiddet araştırması ulusal sonuçlarına göre; kadınlara eşi veya birlikte olduğu erkekler tarafından uygulanan cinsel şiddet yaşa göre değerlendirildiğinde; 15-24 yaş aralığındaki kadınların %10’unun, 25-34 yaş aralığındaki kadınların %11’inin, 35-44 yaş aralığındaki kadınların %12’sinin, 45-59 yaş aralığındaki kadınların ise %15 oranında cinsel şiddete maruz kaldığı görülmektedir. Bu oranlara bakılarak son yıllarda cinsel şiddete maruz kalan kadınların oranının yine aralarındaki fark fazla olmasa da yıldan yıla azaldığı görülmektedir.

Türkiye’de 2014 yılı kadına yönelik şiddet araştırması ulusal sonuçlarına göre; kadınlara eşi veya birlikte olduğu erkekler tarafından uygulanan fiziksel ve/veya cinsel şiddet yaşa göre değerlendirildiğinde; 15-24 yaş aralığındaki kadınların %28’inin, 25-34 yaş aralığındaki kadınların %34’ünün, 35-44 yaş aralığındaki kadınların %38’inin, 45-59 yaş aralığındaki kadınların ise %43’ünün hem cinsel şiddete hem de fiziksel şiddete maruz kaldığı görülmektedir.

Türkiye’de 2014 yılı kadına yönelik şiddet araştırması ulusal sonuçlarına göre; kadınlara eşi veya birlikte olduğu erkekler tarafından uygulanan duygusal şiddet/istismar yaşa göre değerlendirildiğinde; 15-24 yaş aralığındaki kadınların %38’inin, 25-34 yaş aralığındaki kadınların %44’ünün, 35-44 yaş aralığındaki kadınların %45’inin, 45-59 yaş aralığında kadınların ise %45’inin duygusal şiddet ve duygusal istismara maruz kaldığı görülmektedir. Bu oranlara bakılarak 35-59 yaş aralığındaki kadınların aynı orana sahip olduğu, oranlar arasında pek bir değişme olmadığı ve yaşın küçüklüğüne bakılarak son yıllara doğru bu oranın %38’e düştüğü görülmektedir.

Türkiye’de 2014 yılı kadına yönelik şiddet araştırması ulusal sonuçlarına göre; kadınlara eşi veya birlikte olduğu erkekler tarafından uygulanan ekonomik şiddet/istismar yaşa göre değerlendirildiğinde; 15-24 yaş aralığındaki kadınların %29’unun, 25-34 yaş aralığındaki kadınların %31’inin, 35-44 yaş aralığındaki kadınların %32’sinin, 45-59 yaş aralığındaki kadınların ise %28’inin ekonomik şiddet ve bu konuda istismara uğradıkları görülmektedir. Bu oranlara bakılarak, 15-24 yaş aralığındaki kadınlar ile 45-59 yaş aralığındaki kadınlarda benzer oranların olduğu, Türkiye’nin de ekonomik geçmişi düşünüldüğünde bunun aile içi şiddete de yansyarak kadınların ekonomik istikrara uğradıkları oranlarda izleri olduğu görülmektedir.

Türkiye’de 2014 yılı kadına yönelik şiddet araştırması ulusal sonuçlarına göre; kadınlara eşi veya birlikte olduğu erkekler tarafından uygulanan fiziksel şiddet eğitime göre değerlendirildiğinde; hiç eğitim görmemiş veya ilkokulu bitirmemiş kadınların %41’inin, ilkokul mezunu kadınların %40’ının, ortaokul mezunu kadınların %34’ünün, lise mezunu kadınların %25’inin, lisans ve lisansüstü mezunu kadınların ise %20’sinin fiziksel şiddete maruz kaldığı görülmektedir. Bu oranlara bakıldığında, öğrenim düzeyi arttıkça, fiziksel şiddete maruz kalan kadınların oranının düştüğü saptanmıştır.

Türkiye’de 2014 yılı kadına yönelik şiddet araştırması ulusal sonuçlarına göre; kadınlara eşi veya birlikte olduğu erkekler tarafından uygulanan cinsel şiddet eğitime göre değerlendirildiğinde; hiç eğitim görmemiş veya ilkokulu bitirmemiş kadınların %14’ünün, ilkokul mezunu kadınların %13’ünün, ortaokul mezunu kadınların %13’ünün, lise mezunu kadınların %9’unun, lisans ve lisansüstü mezunu kadınların ise %6’sının cinsel şiddete maruz kaldığı görülmektedir. Bu oranlara bakıldığında ilkokul ve ortaokul mezunu kadınların aynı oranda cinsel şiddete maruz kaldığı ama yine öğrenim düzeyi arttıkça cinsel şiddete uğrayan kadınların oranında azalma olduğu görülmektedir.

Türkiye’de 2014 yılı kadına yönelik şiddet araştırması ulusal sonuçlarına göre; kadınlara eşi veya birlikte olduğu erkekler tarafından uygulanan fiziksel ve/veya cinsel şiddet eğitime göre değerlendirildiğinde; hiç eğitim görmemiş veya ilkokulu bitirmemiş kadınların %14’ünün, ilkokul mezunu kadınların %43,3’ünün, ilkokul mezunu kadınların %41,8’inin, ortaokul mezunu kadınların %36,7’sinin, lise mezunu kadınların %26,8’inin, lisans ve lisansüstü mezunu kadınların ise %21 oranında hem fiziksel hem cinsel şiddete veya ikisinden birine maruz kaldığı görülmektedir. Bu oranlara bakılarak yine öğrenim düzeyi arttıkça oranların düştüğü görülmektedir.

Türkiye’de 2014 yılı kadına yönelik şiddet araştırması ulusal sonuçlarına göre; kadınlara eşi veya birlikte olduğu erkekler tarafından uygulanan duygusal şiddet/istismar eğitim düzeyine göre değerlendirildiğinde; hiç eğitim görmemiş veya ilkokulu bitirmemiş kadınların %44’ünün, ilkokul mezunu kadınların %46’sının, ortaokul mezunu kadınların %46’sının, lise mezunu kadınların %42’sinin, lisans ve lisansüstü mezunu kadınların ise %34’ünün duygusal şiddet/istismara uğradığı görülmektedir. Bu oranlara bakıldığında ilkokul mezunu kadınlar ve ortaokul mezunu kadınların oranının cinsel şiddet oranlarındaki gibi aynı oranlara sahip olduğu ama yine öğrenim düzeyi arttıkça duygusal şiddet/istismarın oranının düştüğü görülmektedir.

Türkiye’de 2014 yılı kadına yönelik şiddet araştırması ulusal sonuçlarına göre; kadınlara eşi veya birlikte olduğu erkekler tarafından uygulanan ekonomik şiddet/istismar eğitim durumuna göre değerlendirildiğinde; hiç eğitim görmemiş veya ilkokulu bitirmemiş kadınların %26’sının, ilkokul mezunu kadınların %33’ünün, ortaokul mezunu kadınların %33’ünün, lise mezunu kadınların %29’unun, lisans ve lisansüstü kadınların ise %17 oranında ekonomik şiddet/istismara maruz kaldığı görülmektedir.

Türkiye’de 2014 yılı kadına yönelik şiddet araştırması ulusal sonuçlarına göre; kadınlara eşi veya birlikte olduğu erkekler tarafından uygulanan fiziksel şiddet refah düzeyine göre değerlendirildiğinde; %40’ının düşük gelirli olduğu, %38’inin orta gelirli olduğu, %29’unun ise yüksek bir gelir seviyesine sahip olduğu saptanmıştır. Bu oranlara bakıldığında gelir oranı azaldıkça kadınlara fiziksel şiddet gösterme oranının arttığı görülmektedir.

Türkiye’de 2014 yılı kadına yönelik şiddet araştırması ulusal sonuçlarına göre; kadınlara eşi veya birlikte olduğu erkekler tarafından uygulanan cinsel şiddet refah düzeyine göre değerlendirildiğinde; %14’ünün düşük gelirli olduğu, %13’ünün orta gelirli olduğu, %10’unun ise yüksek gelirli olduğu saptanmıştır. Bu oranlara bakıldığında gelir düzeyi arttıkça kadınların cinsel şiddete maruz kalma oranının azaldığı görülmektedir.

Türkiye’de 2014 yılı kadına yönelik şiddet araştırması ulusal sonuçlarına göre; kadınlara eşi veya birlikte olduğu erkekler tarafından uygulanan fiziksel ve/veya cinsel şiddet refah düzeyine göre değerlendirildiğinde; %43,4’ünün düşük gelirli olduğu, %40,1’inin orta gelirli olduğu, %31’inin ise yüksek gelirli olduğu saptanmıştır.

Türkiye’de 2014 yılı kadına yönelik şiddet araştırması ulusal sonuçlarına göre; kadınlara eşi veya birlikte olduğu erkekler tarafından uygulanan duygusal şiddet/istismar refah düzeyine göre değerlendirildiğinde; %46’sının düşük gelirli olduğu, %45’inin orta gelirli olduğu, %41’inin ise yüksek bir gelire sahip olduğu saptanmıştır. Yine bu oranlara bakıldığında gelir seviyesi arttıkça duygusal şiddet görüp istismara uğrayan kadınların oranının azaldığı görülmektedir.

Türkiye’de 2014 yılı kadına yönelik şiddet araştırması ulusal sonuçlarına göre; kadınlara eşi veya birlikte olduğu erkekler tarafından uygulanan ekonomik şiddet/istismar eğitim durumuna göre değerlendirildiğinde; %30’unun düşük gelirli olduğu, %33’ünün orta gelirli olduğu, %29’unun ise yüksek gelirli olduğu saptanmıştır. Bu oranlara bakılarak orta gelirli ailede mensup kadınların oranının daha fazla olduğu görülmektedir.

Türkiye’de 2014 yılı kadına yönelik şiddet araştırması ulusal sonuçlarına göre; kadınlara eşi veya birlikte olduğu erkekler tarafından uygulanan fiziksel şiddet kent/kır + Türkiye’ye göre değerlendirildiğinde kadınların; %35’inin kentte yaşadığı, %38’inin kırdan yaşadığı, %36’sının hem kentte hem kırdan yaşadığı saptanmıştır.

Türkiye’de 2014 yılı kadına yönelik şiddet araştırması ulusal sonuçlarına göre; kadınlara eşi veya birlikte olduğu erkekler tarafından uygulanan cinsel şiddet kent/kır + Türkiye’ye göre değerlendirildiğinde kadınların; %12’sinin kentte yaşadığı, %12’sinin kırdan yaşadığı, %12’sinin ise hem kentte hem kırdan yaşadığı saptanmıştır. Bu oranlara bakılarak, cinsel şiddet oranlarının kırdan veya kentte veya Türkiye’nin geneline bakıldığında oranının değişmediği görülmektedir.

Türkiye’de 2014 yılı kadına yönelik şiddet araştırması ulusal sonuçlarına göre; kadınlara eşi veya birlikte olduğu erkekler tarafından uygulanan fiziksel ve/veya cinsel şiddet kent/kır + Türkiye’ye göre değerlendirildiğinde kadınların; %37’sinin kentte yaşadığı, %39’unun kırdan yaşadığı, %37,5’inin ise hem kırdan hem kentte yaşadığı saptanmıştır.

Türkiye’de 2014 yılı kadına yönelik şiddet araştırması ulusal sonuçlarına göre; kadınlara eşi veya birlikte olduğu erkekler tarafından uygulanan duygusal şiddet/istismar kent/kır + Türkiye’ye göre değerlendirildiğinde kadınların; %45’inin kentte yaşadığı, %41’inin kırdan yaşadığı, %44’ünün ise hem kentte hem kırdan yaşadığı saptanmıştır. Bu oranlara bakıldığında, kentte kalan kadınların kırdan yaşayanlardan daha çok duygusal istismara maruz kaldığı görülmektedir.

Türkiye’de 2014 yılı kadına yönelik şiddet araştırması ulusal sonuçlarına göre; kadınlara eşi veya birlikte olduğu erkekler tarafından uygulanan ekonomik şiddet/istismar kent/kır + Türkiye’ye göre değerlendirildiğinde kadınların; %32’sinin kentte yaşadığı, %23’ünün kırdaki yaşadığı, %30’unun ise hem kentte hem kırdaki yaşadığı saptanmıştır. Bu oranlara bakılarak yine duygusal şiddete uğrayan kadınlarda olduğu gibi, kentte yaşayan kadınların kırdaki yaşayan kadınlardan daha çok ekonomik şiddete maruz kaldığı görülmektedir.

Türkiye’de 2014 yılı kadına yönelik şiddet araştırması ulusal sonuçlarına göre; kadınlara eşi veya birlikte olduğu erkekler tarafından uygulanan fiziksel şiddet bölgelere göre değerlendirildiğinde; Trakya bölgesinde yaşayan kadınların %30’unun, Marmara bölgesinde yaşayan kadınların %66’sının, Ege bölgesinde yaşayan kadınların %37’sinin, Akdeniz bölgesinde yaşayan kadınların %37’sinin, Batı Karadeniz’de yaşayan kadınların %30’unun, Orta Karadeniz’de yaşayan kadınların %34’ü, Doğu Karadeniz’de yaşayan kadınların %27’si, İç Anadolu bölgesinde yaşayan kadınların %85’i, Doğu Anadolu bölgesinde yaşayan kadınların %71’inin, Güneydoğu Anadolu bölgesinde yaşayan kadınların ise %33’ünün fiziksel şiddete uğradığı görülmektedir.

2. Kadına Yönelik Şiddete İlişkin Literatür Taraması

Dünya Sağlık Örgütü’ nün 2002 istatistiksel raporuna göre dünya genelinde toplum içinde yapılan 48 araştırmada kadınların %10-69’ unun eşlerinden veya partnerlerinden hayatlarında en az bir kez fiziksel şiddete maruz kaldığı saptanmıştır. Dünya çağında erkeklerden fiziksel şiddet gören kadınların tahmini oranı %25-50, ABD’ de her yıl 2-4 milyon kadın partnerlerinden şiddet görmekte, bunlardan 2000-4000 arası kadınsa maruz kaldığı şiddete bağlı olan yaralanmalar sonucu hayatını kaybetmektedir.

Kanada’ da 2001 yılında polise intikal eden şiddet suçlarının $\frac{1}{4}$ ’ ü kadına yönelik şiddet içermektedir; bunun da $\frac{2}{3}$ ’ ünün eş veya önceki e tarafından uygulandığı saptanmıştır. Kenya’ da yapılan bir araştırmada kadınların %42’ si kocaları tarafından düzenli olarak dövüldüklerini söylemişlerdir. T.C. Başbakanlık Aile Araştırma Kurumunun aile içi şiddetle ilgili olarak yaptığı bir çalışmada her 100 ailenin 34’ ünde kadına yönelik fiziksel şiddet ve 53’ ünde de sözel şiddetin var olduğu ortaya konmuştur. Türkiye genelinde 56 ilden 1800 evli kadınla yapılmış kadına yönelik şiddet çalışmasında, eşinden en az bir kez fiziksel şiddet gören kadın oranı %35 olarak saptanmıştır (D. Yetim vd, 50-51).

Dünyada yapılan 48 anket araştırmasının sonucuna göre kadınların %10’ u ile %69’ u hayatlarının bir bölümünde eşleri tarafından fiziksel saldırıya maruz kalmaktadır (Dünya Sağlık Örgütü, 2002).

Bununla beraber eşleri tarafından fiziksel şiddete maruz kalan kadınların bu mağduriyeti çoğunlukla bir seferden fazla yaşadıkları ve genelde birden çok şiddet biçimlerine maruz kaldıkları görülmektedir. Örneğin, Japonya’da yapılan bir araştırmada kadınların %10’undan azının sadece fiziksel şiddete maruz kaldığını belirtirken, %57’sinin hem fiziksel hem psikolojik hem cinsel istismara uğradığını göstermiştir (Yoshihama ve Sorenson, 1994).

Dünyayı temsilen seçilmiş olan 32 ülkenin arasından, kadınlara uygulanan şiddetin en yaygın olduğu yerler %69 oran ile Nikaragua, %67 oran ile Papua Yeni Gine iken; en az görülen yerler %10 oran ile Paraguay, %10 oran ile Filipinler’dir. İspanya’da görüşülen kadınların %12,9’u son bir yılda eşlerinden fiziksel şiddet gördüklerini, %16,2’si de eşleri tarafından cinsel istismara maruz kaldıklarını belirtirken İsveç’te fiziksel şiddete maruz kalma oranı kadının yaşına göre %8 ile-%20 arasında değişiklik gösterdiği saptandı (Dünya Sağlık Örgütü, 2002; Krahe vd, 2005)

Türkiye’de ise bu konu, gündeme 1980 yıllarında gelmiştir. 1987 yılında yapılan ‘Dayağa Hayır Yürüyüşü’ bu konuya ilgi çekmekte büyük bir rol oynamıştır.

Ayrıca İstanbul Tıp Fakültesi’ne başvuruda bulunan kocasından şiddet gören kadınlardan edinilen bilgilere göre eşlerin arasında yaşanan şiddetin %62 oranında evliliklerinin ilk yıllarında başladığı bilinmektedir.

Başka önemli araştırmada ise, boşanmış ve yoksul olan kadınların evliliklerinde hikayelere bakılarak, evli oldukları süre içerisinde sık sık eşleri tarafından fiziksel şiddete maruz kalanların oranının ise %42,86 olduğu belirlenmiştir (A. Z. Page vd, 2008, s.83).

Türkiye Cumhuriyeti Aile Araştırma Kurumu Bakanlığı’nın Aralık 1993, Aralık 1994 süresini kapsama alan araştırmasına göre, Türkiye genelinde hem kenti hem de kırsalı göz önünde bulundurarak 4287

hanede yapılan araştırma sonucuna göre, ailelerin %34'ünde fiziksel şiddete rastlandığı, %53'ten fazla hanede isesözlü şiddetin var olduğu, şimdiki anne babaların geçmişinde fiziksel şiddete uğrayarak baskı altında yaşamış olma ihtimalinin ise %70'i geçtiği bilinmektedir. Şiddete maruz kalan kadınların %80'inin uğradıkları şiddet karşısında yapılacak bir şeyleri olmadığına inanarak pasif bir tutum takınmaları da belirlenen en önemli bulgulardan biridir (A. Z. Page vd, 2008, s.83).

Bir diğer sonuç ise, evli kadınların %75'inin kocalarından dayak yediğini ve şiddet altında yaşayan kadınların %45'inin ise bu durumu durdurmak ya da değiştirebilmek için hiçbir girişimde bulunmadıklarıdır.

23 ilde yapılan araştırma sonucuna göre, toplumun %64'ü erkeğin eşini dövmesini onaylamaktadır; kadınların ise %35.1'nin ise arada sırada dayak yemelerini hak edecek davranışlarda bulduklarını belirtmişlerdir.

Başka bir araştırma sonucuna göre; Türkiye'de, erkeklerin %49'u kocalarının sözlerini dinlemeyen eşlerinin dayacağı hak ettiklerini belirtmişlerdir. Yine %62'si ise erkeğin evin reisi olduğunu ve %53,7'sinin kadınlardan daha üstün olduklarını düşündüklerini belirtmişlerdir.

Kadınlar en çok çocuklarının bakımlarını ihmal ederlerse veya eşlerine karşılık verdiklerinde dayak hak ettiklerini düşündüklerini belirtmişlerdir.

2006 yılında Doğanavşargil tarafından yapılan araştırma sonucuna göre, çocuklukta fiziksel şiddete maruz kalma ile kendi çocuğunu kötüye kullanma arasında bir etkileşim olduğunu belirtmiştir (A. Z. Page vd, 2008, s.83).

2007 yılında Altınay ve Aratin tarafından, Türkiye'de aile içi şiddet kapsamında 56 ilde 1800 kadın ile araştırma yapılmıştır. Bu araştırma sonucuna göre; her üç kadından birinin kocası tarafından dayığa maruz kaldığı, yükseköğrenim görmüş altı erkekten birinin eşine dayak attığı ve tüm bunlara rağmen şiddet altında yaşayan kadınların yarısının bu durumdan kimseye bahsetmedikleri ortaya çıkmıştır. Yine bu araştırma sonucuna göre; eğitim ve öğrenim düzeyi arttıkça şiddete maruz kalan kadınların sayısının azaldığı görülmektedir; okuma-yazma bilmeyen kadınların ise en az bir kez fiziksel şiddete uğradıklarını söyleyenlerin oranının %43, yükseköğrenim görmüş kadınlar arasında ise bu oranın %12 olduğu belirlenmiştir. Tanışıp anlaşma sonrasında ailelerin onayını alarak evlenen kadınların %28'i, görücü usulüyle evlenen kadınların %37'si en az bir kez fiziksel şiddet gördüğünü, fakat bu oranın ailelerin

onayını almadan kendileri tanışıp anlaşarak evlenenlerde %49 olduğu saptanmıştır (A. Z. Page vd, 2008, s.84).

4. Şiddete Maruz Kalan Kadınların Toplumsal Entegrasyonu

Entegre olmak kelime anlamıyla, bütünleşme, birleşme, uyum sağlamak demektir. Entegrasyon ise insanların bir toplumla bütünleşmesini anlatmaktadır. Toplumsal entegrasyon ise; toplumla uyum içinde olma, toplumla birlik olma anlamına gelmektedir.

Gerek psikolojik gerek fiziksel gerek sözlü gerekse cinsel şiddete maruz kalmış ve bir baskı ile yaşayan kadınların toplumla uyumda güçlük çektiği görülmektedir. Şiddet gören kadınların toplumsal entegrasyonunda; başını eğip öne bakarak yürüme, kendini vasıfsız görme, kendine inancını yitirme, doğru bildiğini savunamama, tepkisizleşme, kalabalık içine çıkamama, kendini yetersiz ve küçük görme vs gibi örnekler verilebilmektedir.

SONUÇ

Kadına yönelik şiddet, toplumsal cinsiyet eşitsizliğinin en vahim biçimindeki sonucu olarak görülmekle beraber kadının toplumsal yaşamda yerinin kısıtlı olduğu, şiddet görmüş kadının toplumsal yaşama entegre olmakta güçlük çektiği, aile içindeki sosyo-ekonomik durumun kadına yansması ve kadına karşı çok yönlü eşitsizlik gözler önüne serilmiştir.

Bu bağlamda kadınların maruz kaldığı şiddet çeşitlerinin tek bir bağlamda incelenmemesi gerektiği, konjonktürel bir bakış açısına ihtiyaç olduğu görülmektedir.

Kadına karşı şiddet probleminin yalnızca aile içi iletişimsizlik, bir ailevi sorun olarak indirgenmesi ve aile bütünlüğünü korumaya yönelik çalışmalar bu sorunu daraltmaktadır. Fakat özel olan, toplumsaldır da aynı zamanda. Bu soruna bir toplumsal sorun olarak yaklaşılmalı ve böyle irdelenmelidir.

Kadına karşı şiddet araştırmalarında en önemli problemlerden biri güvenilir ve yeterli veriye ulaşılamıyor olmasıdır. Bu bize, sivil toplum kuruluşlarının, bu kapsamdaki özel ve kamu kuruluşlarının daha sistematik çalışması gerektiğini göstermektedir.

Şiddete uğrayanlara, sivil toplum kuruluşları, özel ve kamu kuruluşları desteklerinin etkili bir biçimde ve sürekli verilmesi güvenilir bir işbirliği ve uyum içinde çalışmalarına bağlıdır. Özellikle yasaların uygulayıcısı olan kişilerin ve kurumların toplumsal cinsiyet eşitliği ilkesinde davranması gerekmektedir (D.Karal vd, 2012, s.59).

KAYNAKÇA

1. Page, A.Z., İnce, M., “Aile İçi Şiddet Konusunda Bir Derleme”, Türk Psikoloji Yazıları, Aralık 2008, 11(22), s.81-94
2. Stewart, D. E. ve Robinson, G. E. (1998). A review of domestic violence and women’s mental health. Archives of Women’s Mental Health, 1, s.83-89.

3. Karal, D., Aydemir, E., "Türkiye'de Kadına Yönelik Şiddet", USAK Sosyal Araştırmalar Merkezi, Rapor No:12-01, Mart 2012, s.1
4. Yetim, D., Şahin, E.M., "Aile Hekimliğinde Kadına Yönelik Şiddete Yaklaşım", Aile Hekimliği Dergisi, Cilt2, Sayı 2, s.48
5. Yetim, D., Şahin, E.M., "Aile Hekimliğinde Kadına Yönelik Şiddete Yaklaşım", Aile Hekimliği Dergisi, Cilt 2, Sayı 2, s.49
6. Kandemirci, D., Kağnıcı, D.Y., "Kadına Yönelik Aile İçi Şiddetle Baş Etme: Çok Boyutlu Bir İnceleme", Türk Psikoloji Yazıları, Haziran 2014, 17 (33), s.1-12
7. Yetim, D., Şahin, E.M., "Aile Hekimliğinde Kadına Yönelik Şiddete Yaklaşım", Aile Hekimliği Dergisi, 2(2), s.50-51
8. Dünya Sağlık Örgütü, 2002; Krahe, Bieneck ve Möller, 2005)
9. Page, A. Z., İnce, M., "Aile İçi Şiddet Konusunda Bir Derleme", Türk Psikoloji Yazıları, Aralık 2008, 11(22), s.83
10. Page, A. Z., İnce, M., "Aile İçi Şiddet Konusunda Bir Derleme", Türk Psikoloji Yazıları, Aralık 2008, 11(22), s.83
11. Page, A. Z., İnce, M., "Aile İçi Şiddet Konusunda Bir Derleme", Türk Psikoloji Yazıları, Aralık 2008, 11(22), s.83
12. Page, A. Z., İnce, M., "Aile İçi Şiddet Konusunda Bir Derleme", Türk Psikoloji Yazıları, Aralık 2008, 11(22), s.84
13. T.C. Aile ve Sosyal Politikalar İl Müdürlüğü, Nüfus Etütleri Enstitüsü, Hacettepe Üniversitesi, "Türkiye'de Kadına Yönelik Aile İçi Şiddet Araştırması", 2014
14. Karal, D., Aydemir, E., "Türkiye'de Kadına Yönelik Şiddet", USAK Sosyal Araştırmalar Merkezi, Rapor No:12-01, Mart 2012, s.59
- 15.